Пермяков Дмитро Сергійович
курсант курсу № 4 факультету забезпечення державної безпеки
старший солдат
Київський інститут Національної гвардії України
Кізян Руслан Володимирович
Начальник факультету службово-бойової діяльності
полковник
Київський інститут Національної гвардії України
Гончаренко Олександр Юрійович
доцент кафедри бойового та логістичного забезпечення
доктор філософії з біології,
молодший лейтенант
Київський інститут Національної гвардії України

МЕТОДИ OSINT ДЛЯ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ ТА ПІДРОЗДІЛІВ ДЕРЖАВИ-АГРЕСОРА

Актуальність. Неспровокована війна російської федерації проти України супроводжується значним обсягом відкритих цифрових даних: фото-, відеоматеріалів, супутникових знімків, повідомлень у соціальних мережах, медіапублікацій, аналітичних баз даних та матеріалів громадських розслідувань. У цих умовах OSINT – розвідка на основі відкритих джерел – набуває значення як інструмент верифікації, систематизації та документування відомостей про військову техніку, озброєння і підрозділи російської федерації.

Особливого значення OSINT набуває у випадках, коли необхідно підтвердити тип військової техніки, її належність, тактичні маркування, бортові номери, символіку, характерні модифікації або зв'язок із конкретними військовими формуваннями. Водночас окреме фото чи відео не завжди є достатньою підставою для достовірної атрибуції, оскільки можливі помилки геолокації, повторне використання старих матеріалів, монтаж, неповний контекст або навмисна дезінформація. Тому актуальним є формування цілісного підходу до перевірки, зіставлення та оцінювання достовірності відкритої інформації.

Мета. Узагальнити основні методи OSINT для ідентифікації військової техніки та підрозділів рф за відкритими цифровими джерелами й визначити їхнє значення для верифікації, документування та аналітичного забезпечення у сфері безпеки і оборони.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження стали сучасні наукові публікації, конференційні матеріали, методичні документи щодо цифрових розслідувань за відкритими джерелами та аналітичні OSINT-проєкти, присвячені російсько-українській війні. Використано структурно-логічний аналіз, систематизацію, узагальнення та порівняльний аналіз підходів до OSINT-верифікації.

Методичний акцент зроблено на ретроспективній перевірці, класифікації й документуванні відкритих матеріалів, а не на оперативному відстеженні переміщень у реальному часі.

Виклад основного матеріалу. OSINT у контексті ідентифікації військової техніки та підрозділів рф доцільно розглядати як сукупність методів пошуку, перевірки, зіставлення, аналізу та документування інформації, отриманої з відкритих джерел. Науково обґрунтований OSINT-підхід передбачає встановлення походження матеріалу, перевірку часу й місця його створення, аналіз візуальних ознак, зіставлення з іншими джерелами та оцінювання рівня достовірності висновку.

Одним із базових напрямів є візуальна ідентифікація військової техніки. Вона ґрунтується на аналізі силуету, ходової частини, башти, озброєння, елементів бронювання, антен, динамічного захисту, інженерного обладнання та характерних модернізацій. Такий підхід дозволяє попередньо визначати тип техніки, її модифікацію або функціональне призначення. Водночас низька якість зображення, нетиповий ракурс або часткове перекриття об’єкта можуть призводити до помилкової класифікації.

Важливе значення має аналіз зовнішніх ідентифікаційних ознак: тактичних знаків, бортових номерів, символів, написів, елементів камуфляжу, позначень підрозділів або розміщення додаткового обладнання. Такі ознаки можуть допомагати встановлювати зв’язок між конкретними зразками техніки та військовими формуваннями, однак не можуть розглядатися як самодостатній доказ, оскільки можуть змінюватися, зафарбовуватися або імітуватися.

Ключовими методами перевірки відкритих матеріалів є геолокація, хронолокація та крос-верифікація. Геолокація передбачає зіставлення елементів місцевості з картографічними сервісами, супутниковими знімками, будівлями, рельєфом, дорожньою інфраструктурою та іншими просторовими орієнтирами. Хронолокація дає змогу уточнити час створення матеріалу через аналіз метаданих, тіней, погодних умов, сезонних ознак, архівних копій сторінок і послідовності публікацій. Крос-верифікація полягає у зіставленні одного повідомлення з кількома незалежними джерелами: супутниковими знімками, журналістськими розслідуваннями, базами візуально підтверджених втрат, архівами соціальних мереж і картографічними матеріалами.

Окреме місце займає аналіз цифрового сліду. У відкритих розслідуваннях щодо участі російських військовослужбовців у бойових діях використовувалися публічні профілі в соціальних мережах, фото з військовою технікою, геотеги, коментарі, згадки про підрозділи, місця дислокації, нагороди або символіку. Проте робота з такими даними потребує дотримання правових, етичних і безпекових обмежень.

Перспективним напрямом є застосування комп’ютерного зору та машинного навчання для попередньої ідентифікації об’єктів на фото- і відеоматеріалах. Такі підходи можуть допомагати в обробці великих масивів соціально-медійного контенту, але не замінюють експертної оцінки через ризик помилок, пов’язаних із якістю

зображення, маскуванням, пошкодженням техніки або недостатністю навчальних даних.

Для практичного використання результатів OSINT доцільно фіксувати рівень достовірності висновку: попередня, імовірна або підтверджена ідентифікація. Попередня ідентифікація ґрунтується на окремих візуальних ознаках; імовірна – на поєднанні кількох ознак і частковій перевірці; підтверджена – на узгоджених незалежних джерелах, що збігаються за місцем, часом, типом об'єкта та контекстом.

Висновки. OSINT є важливим інструментом ідентифікації військової техніки та підрозділів рф за відкритими цифровими джерелами. Його ефективність ґрунтується на поєднанні візуальної ідентифікації, аналізу маркувань, геолокації, хронолокації, крос-верифікації, аналізу цифрового сліду та сучасних цифрових інструментів.

Найбільш обґрунтованим є підхід, за якого OSINT розглядається не як набір окремих інструментів, а як послідовний процес перевірки інформації: від аналізу джерела та візуальних ознак до зіставлення з незалежними даними й оцінювання достовірності висновку.

Для сектору безпеки і оборони OSINT-методи мають практичне значення як засіб документування, аналітичного узагальнення, протидії дезінформації та підготовки особового складу до критичного аналізу відкритих цифрових матеріалів. Їх використання має здійснюватися з урахуванням правових, етичних і безпекових обмежень.

Примітка. Дослідження виконано згідно з планом роботи науково-дослідного гуртка «Актуальні питання бойового та логістичного забезпечення» кафедри бойового та логістичного забезпечення Київського інституту Національної гвардії України на 2025–2026 навчальний рік.

Пристанський Дмітрій Олексійович
Курсант 3 курсу Військово-юридичного інституту
Національно-юридичного університету
Імені Ярослава Мудрого
Гашенко Сергій Васильович,
старший викладач кафедри загальновійськових дисциплін, підполковник
Військово-юридичного інституту
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

РОЗВІДУВАЛЬНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНИМ ОПЕРАЦІЯМ У СУЧАСНИХ УМОВАХ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

В умовах збройної агресії Російської Федерації проти України інформаційний компонент війни набув особливого значення, оскільки поряд із застосуванням військової сили активно використовуються інструменти пропаганди, маніпуляції фактами, поширення панічних настроїв, дискредитації органів державної влади та